

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

5 март 1980 година*

„Неоснователно изплатени средства”

По дело 265/78

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда, съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Нидерландия) за преюдициално решение по висящото дело пред този съд между

H. Ferwerda B.V., Rotterdam

и

Produktschap voor Vee en Vlees (Комисия по добитъка и месото), Rijswijk

относно тълкуването на Регламент (ЕИО) № 1957/69 на Комисията от 30 септември 1969 г. относно допълнителните подробни правила за възстановяване на средства при износ на стоки, попадащи в единната ценова система (ОВ 1969 г., L 250, стр. 1),

СЪДЪТ,

в състав: г-н А. O'Keefe, председател на първи състав, в качеството на председател, г-н А. Touffait, председател на втори състав, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н P. Pescatore, г-н Mackenzie Stuart, г-н G. Bosco и г-н Т. Коорманс, съдии,

генерален адвокат: г-н J.-P. Warner,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 15 декември 1978 г., получено в Съда на 21 декември 1978 г., College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Административен съд от последна инстанция по въпросите на търговията и промишлеността, Хага) е отнесъл до Съда три преюдициални въпроса по член 177 от Договора за ЕИО относно тълкуването на член 6, параграф 5 от Регламент (ЕИО) № 1957/69 на Комисията от 30 септември 1969 г. относно допълнителните подробни правила за предоставяне на възстановявания при износ на стоки, попадащи в единната ценова система (ОВ 1969 г., L 250, стр. 1),

2. Тези въпроси са формулирани, както следва:

* Език на производство то: нидерландски.

„1. При правилно тълкуване, означава ли член 6, параграф 5 от Регламент (ЕИО) № 1957/69, че не се допуска позоваване на принципа на правната сигурност, регламентиран от или прилаган в изпълнение на националното законодателство, по отношение на иск за повторно плащане на възстановени средства?

2. От правилното тълкуване на член 6, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 1957/69 следва ли, че към решение да се иска повторно плащане на възстановени средства не се прилага принципа на правна сигурност, произтичащ от правото на Общността?

3. Ако отговорът на въпроси 1 и 2 трябва да бъде, че в тези случаи не може да се разчита на националния или общностния принцип на правната сигурност, член 6, параграф 5 от Регламент (ЕИО) № 1957/69 забранява ли иск от страна на износителя срещу администрацията, която е потърсила повторно изплащане на средства, на основание на същите факти и обстоятелства, които биха могли да позволят позоваване на принципа на правна сигурност, ако това не е забранено от упоменатия член 6, параграф 5?”

3. Въпросите са повдигнати в хода на дело между *Ferwerda B.V.*, нидерландски износител на месо, и компетентния орган в Нидерландия, който твърди, че първия следва да върне възстановяванията при износ, които страните приемат, че са били неоснователно отпуснати и изплатени в резултат на неправилно прилагане на член 3 от Регламент (ЕИО) № 192/75 на Комисията (ОВ, 1975 г., L 25, стр. 1) за регламентиране на подробните правила за възстановяванията при износ на земеделски стоки. Съгласно упоменатия член 3, за целите на придобиване на право на възстановяване, доставките на продоволствия с морски кораби и самолети на Общността, обслужващи международни линии, включително вътрешни линии на Общността, се разглеждат като износ от Общността и пораждат право на възстановяване на средства при износ. От материалите по делото пред националния съд е установено, че изнесеното месо е било предназначено за продоволствени кораби под нидерландско знаме, плаващи в бермудски води, така че условието, че продоволствените доставки трябва да се извършват в Общността, за да бъдат третираны като износ, отговарящ на условията за възстановяване на средства, тъй като Бермудските острови не са включени в списъка на страните, представляващи местоназначения, за които износът отговаря на условията за възстановяване на средства. Обстоятелствата на неправилното прилагане са били такива, че националният съд е преценил, че трябва да се произнесе по въпроса дали неправилното прилагане е в резултат на работата на нидерландската администрация или на *Ferwerda* и при какви условия въпросните суми подлежат на възстановяване от последния.

4. Националният съд повдига въпроса дали задължението да се извърши повторното плащане, предвидено в член 6, параграф 5 от Регламент № 1957/69 – задължение, което има пряко действие в правните системи на държавите-членки, може да бъде обезсилено или неговото действие да бъде ограничено от национална разпоредба, основана на общ принцип на правото. На практика, *Ferwerda* е заявил, че искът срещу него да заплати повторно възстановяванията, които той е получил неоснователно, противоречи на принципа на правната

сигурност. Според националния съд, този принцип е признат в правната система на Нидерландия като представляващ законна защита в контекста на производство за възстановяване на пари от администрацията, както е установено, по-специално, в разпоредбата на нидерландския In- on Uitvoerwet (Закон за вноса и износа) от 5 юли 1962 г. и в информацията, предоставена от нидерландското правителство в мотивите.

5. При тези обстоятелства националният съд на практика иска да разбере дали правото на Общността по принцип, и по-специално член 6, параграф 5 от Регламент № 1957/69 изключват прилагането на такъв принцип на националното право. Ако това е така, националният съд иска да разбере, дали такъв принцип съществува в правото на Общността, който при това положение трябва да се приложи.

6. Възстановяването на средства при износ, получено от Ferwerda, представлява финансова облага, предоставена в изпълнение на разпоредбите на Общността и финансирана от Общността от свои собствени средства в общата рамка на бюджетната уредба, установена с членове 199 – 209, които представляват финансовите разпоредби на Договора за ЕИО.

7. Уредбата за определяне и условията за събиране на финансовите такси, които Общността е оправомощена да налага и които по-конкретно представляват нейните собствени средства, като митни сборове, земеделски такси и парични компенсации, както и уредбата относно условията за предоставяне и плащане на финансови облаги на търговците от бюджета на Общността, са регламентирани с Решение на Съвета от 21 април 1970 г. относно замяната на финансовите вноски от държавите-членки със собствени средства на Общностите (ОВ L 94, стр. 19) и с регламентите за неговото прилагане, както и с Регламент (ЕИО) № 729/70 на Съвета от 21 април 1970 г. за финансирането на Общата селскостопанска политика (ОВ L 94, стр. 13), обхватът на чиито разпоредби е разширен по отношение на паричните компенсации с член 2 от Регламент № 2746/72 на Съвета от 19 декември 1972 г. (ОВ L 291, стр.148). Тези разпоредби трябва да бъдат разглеждани в рамките на общата уредба относно финансовите разпоредби на Договора, която, както и съответните уредби на държавите-членки, се ръководи от общия принцип на равенството, който изисква съпоставими ситуации да не бъдат третирани различно, освен ако разликата в третирането не е обективно оправдана.

8. Следователно, приходите, които се внасят в бюджета на Общността и финансовите облаги, които се изплащат от него, трябва да бъдат уредени и прилагани по такъв начин, че да представляват единна тежест или да предоставят единни облаги на всички лица, които отговарят на условията, конкретизирани в разпоредбите на Общността за такива тежести или облаги. Това изискване предполага, че не трябва да има дискриминация по отношение на процесуалните и материалните условия, при които, от една страна, търговците могат да оспорват таксите, които са им наложени с искане за възстановяване на неоснователно изплатени средства или да предявят иск за финансова облага с общностен характер, на която те имат право, и при които, от друга страна, органите на държавите-членки, действащи от името на Общността, могат да събират упоменатите такси и, когато това е необходимо, да

върнат финансовите обезщетения, които са им били предоставени неоснователно.

9. По-конкретно, Съветът е приел този подход с въвеждането на Регламент (ЕИО) № 1697/79 от 24 юли 1979 г. относно допълнителното събиране на несъбрани вносни или износни сборове, които не са били изискани от длъжника за стоки, декларирани за митнически режим, включващ задължение за плащане на тези сборове (ОВ L 197, стр. 1) и Регламент (ЕИО) № 1430/79 от 2 юли 1979 г. относно възстановяването или опрощаването на вносни или износни сборове (ОВ L 175, стр. 1), които обаче влизат в сила едва на 1 юли 1980 г. Независимо от това, съществуващата уредба и упоменатите по-горе разпоредби осигуряват само частично решение на проблемите, свързани с равенството на лицата в тази сфера и присъщият технически и подробен характер на такива разпоредби означава, че съдебното тълкуване може да осигури само частично решение.

10. Следователно, както Съдът е постановил в своето Решение от 21 май 1976 г. (дело № 26/74, *Roquette, Recueil* 1976 г., стр. 677), по такъв начин споровете във връзка с възстановяване на средства, събрани за Общността, са въпрос, който трябва да бъде решен от националните съдилища съгласно националното законодателство, доколкото не съществуват съответни разпоредби на правото на Общността. При тези обстоятелства, националните съдилища на държавите-членки са длъжни в изпълнение на изискването за сътрудничество, въплътено в член 5 от Договора, да предоставят правната защита, предоставяна в резултат на прякото действие на разпоредбите на Общността, както в случаите, когато такива разпоредби създават задължения за субекта, така и в случаите, когато те му предоставят права. Националните съдилища обаче са длъжни да определят компетентните съдилища и процедурите за искиове пред съдилищата, целящи защита на правата, които субектът получава по силата на прякото действие на правото на Общността, но такива процедури не могат да бъдат по-неблагоприятни от тези на сходните процедури относно вътрешни въпроси и в никакъв случай не трябва да бъдат регламентирани по такъв начин, че да доведат до практическа невъзможност за упражняване на правата, които националните съдилища трябва да защитават.

11. Изложените по-горе съображения са били посочени, *inter alia*, в упоменатия Регламент № 729/70 на Съвета, чийто член 8 изрично изисква държавите-членки, като действат от името на Общността, да възстановяват финансовите облаги, които са били предоставени неоснователно, но добавя, че такава възстановяване се извършва „в съответствие с националните разпоредби, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или административна мярка”.

12. Независимо от това, от тези съображения следва, че изричното позоваване на националните закони подлежи на същите ограничения като тези, засягащи косвеното позоваване, необходимостта от което е била установена при липсата на разпоредби на Общността, доколкото прилагането на националното законодателство трябва да бъде изпълнявано по недискриминационен начин, като се имат предвид процедурните правила, отнасящи се до спорове от същия тип, но с изцяло вътрешен характер, и доколкото процедурните правила не могат да доведат до практическата невъзможност за упражняване на правата, предоставени от правото на Общността.

13. В изпълнение на тези разпоредби Съдът е постановил в своето Решение от 28 юни 1977 г. (дело № 118/76, *Balkan, Recueil* 1977 г., стр. 1177), че независимо от това, че всички формалности относно възстановяването на таксите на Общността са поверени на компетентните органи в държавите-членки, прилагането на националното правило на естественото право (*Härteklause*), позволяващо на администрацията да предоставя изключения от дължимите такси по силата на правото на Общността е забранено, „доколкото неговото действие би било да промени обхвата на разпоредбите на Общността относно основата за оценка, начина на налагане или размера на задължението, въведено с този закон”.

14. Следователно, трябва да бъде установено дали общ принцип или конкретна разпоредба на правото на Общността не забраняват прилагането на националното правило, на което се позовава сезиращият съд. От разглеждането на този въпрос става ясно, че това не е така.

15. В тази връзка трябва да бъде отбелязано, че каквото и да е съображение, което по силата на националните правни системи на държавите-членки е, или може да бъде основано на принципа на правната сигурност, не може във всички случаи да представлява защита срещу иск за възстановяване на неоснователно предоставени от Общността финансови обезщетения. Във всеки отделен случай следва да се преценява дали такова прилагане не застрашава самата основа на правилото, предвиждащо такова възстановяване, и дали това не води на практика до осуетяване на такова възстановяване.

16. От съображенията на националния съд става ясно, че принципът на правната сигурност, на който той се позовава, е вплътен по отношение на възстановяванията от публичните органи на неоснователно изплатени средства при износ в член 9, параграф 1 от *In-en Uitvoerwet*, според който „възстановяването на средства може да бъде преустановено, ако информацията, предоставена с цел получаването му, се окаже неточна или непълна, което води до това, че би било взето различно решение по искането, ако действителното положение е било напълно известно към момента, в който то е било вземано”.

17. Въпреки че в контекста на дело за преюдициално решение не е задача на Съда на Европейските общности да тълкува въпросната национална разпоредба или да определя нейния точен обхват, трябва да бъде постановено, че прилагането на принципа на правна сигурност от националния съд, по силата на който финансови обезщетения, неоснователно предоставени на търговец, не могат да бъдат възстановени, ако извършената грешка не се е дължала на неточна информация, предоставена от получателя, или, независимо от факта, че информацията е била неточна, макар и предоставена добросъвестно, грешката лесно е могла да бъде избегната, при настоящото състояние на правото на Общността не противоречи на негов общ принцип.

18. Независимо от това следва да бъде разгледано дали член 6 от Регламент № 1957/69, и по-специално параграф 5 от него, чието тълкуване е поискано, представлява специална разпоредба, която се явява изключение от позоваването на националното законодателство и го замества с разпоредба на Общността,

която безусловно изисква въпросният търговец да върне неоснователно възстановените средства.

19. Регламент № 1957/69 предвижда подробните правила, допълващи тези, които вече са били предвидени в другите регламенти на Съвета и на Комисията, и по-специално в Регламент № 441/69 на Съвета от 4 март 1969 г. (ОВ L 59, стр. 1), по отношение предоставянето на възстановявания при износ. Той се позовава на известен брой конкретни ситуации като случая, когато стоките, отговарящи на изискванията за възстановявания при износ, се обработват преди осъществяването на износа и в този случай, във връзка с разпоредбите на Регламент № 441/69 на Съвета и Регламент № 1041/67 на Комисията от 21 декември 1967 г. (ОВ 314, стр. 9), впоследствие заменен с Регламент № 192/75 на Комисията от 17 януари 1975 г. (ОВ L 25, стр. 1), заменен с Регламент № 2730/79 от 29 ноември 1979 г. (ОВ 1979 г., L 317, стр. 1), разрешава авансово предоставяне на целия размер или на част от сумата, подлежаща на възстановяване. Съгласно член 6, параграф 1 от Регламент № 1957/69 г. прилагането на процедурите, предвидени в членове 2 и 3 от Регламент № 441/69 г. – т.е. авансовото предоставяне на средствата, подлежащи на възстановяване, е под условие за депозиране на залог. Този залог има за цел да предостави гаранция, че в определен срок ще бъде осигурено доказателство за това, че стоките са стигнали местоназначението, по отношение на което е била предоставена сумата, подлежаща на възстановяване.

Член 6, параграф 5 предвижда, че „размерът на изплатените средства заедно с всички начисления се изплаща повторно в съответствие с разпоредбите на този член, ако доказателствата, предвидени в параграф 1, не се предоставят в предвидените срокове. В този случай, ако е било поискано повторно плащане, но не е било получено, депозираният залог се задържа”.

20. Не е нужно да се решава дали упоменатият член 6, параграф 5 обхваща ситуации като тази, разглеждана в настоящото дело, и е достатъчно да се посочи, че е невъзможно да се установи от формулировката на параграф 5, и по-специално само от думите „в съответствие с разпоредбите на този член”, че тази разпоредба е създадена с цел да предвиди, по отношение на производства, които евентуално биха възникнали от конкретни ситуации, регулирани от Регламент № 441/69 на Съвета и от упоменатите по-горе Регламенти № 1041/67, 192/75 и 2730/79 на Комисията, специфична уредба на Общността относно възстановяването на неоснователно възстановени средства, докато по отношение на всички други спорове относно възстановяването на средства се прилага националното законодателство, когато няма приложими разпоредби на Общността.

21. От предходните съображения следва, че отговорът на първия въпрос следва да бъде, че правото на Общността при настоящото си състояние, и по-специално член 6, параграф 5 от Регламент № 1957/69 на Комисията не изключва прилагането в производство за възстановяване от органите на държавите-членки на неоснователно изплатени средства, като възстановявания на търговците при износ, на принципа на правната сигурност, основан на национално законодателство, по силата на което обезщетения, предоставени в резултат на грешка от страна на публичните органи, не подлежат на възстановяване, ако

допуснатата грешка не се е дължала на неточна информация, предоставена от бенефициента, или ако такава грешка, независимо от факта, че предоставената информация е била неточна, макар и подадена добросъвестно, лесно е могла да бъде избегната.

22. От формулировката на втория и третия въпрос следва, че с оглед на отговора, даден на първия въпрос, те губят своето предназначение.

По съдебните разноски

23. Разходите, направени от Комисията на Европейските общности, която представи становище пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от College van Beroep voor het Bedrijfsleven, с Решение от 15 декември 1978 г., заведено в регистъра на Съда на 21 декември 1978 г., реши:

Правото на Общността при настоящото си състояние, и по-специално член 6, параграф 5 от Регламент № 1957/69 на Комисията от 30 септември 1969 г. (ОВ L 250, стр. 1), не изключва прилагането в производство за възстановяване, от органите на държавите-членки, на неоснователно изплатени средства, като възстановявания на търговци при износ, на принципа на правната сигурност, основан на национално законодателство, по силата на което обезщетения, предоставени в резултат на грешка от страна на публичните органи, не подлежат на възстановяване, ако допуснатата грешка не се е дължала на неточна информация, предоставена от бенефициента, или ако такава грешка, независимо от факта, че предоставената информация е била неточна, макар и подадена добросъвестно, лесно е могла да бъде избегната.

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 5 март 1982 година.

Подписи